

ELŐFIZETÉS:

Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre 3 ft.
Negyed évre . . 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét illető
küldemények a szerkesztő-
nek, anyagiak a laptulaj-
donosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:

egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyiltér sora 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél
30 kr.

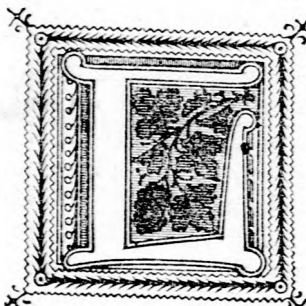
A hirdetések Bittermann
Nándor könyv- és könyvnyomdá-
jában és a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

A követjelölés évadjában.

assankint közeledik az a nagy nap, melyen az országgal a mi megyénk választó polgárai is nyilatkoznai fognak, hogy vajjon a haza kormányzatát további öt évre is az eddigi intéző férfiak kezeiben kívánják-e hagyni, avagy újabb rendszereket valló újabb embereket kívánják helyükbe ültetni.

Ez lesz a kérdés a közeledő követválasztáskor; de be kell vallani, hogy csak elméletileg lesz ez a kérdés. Mert gyakorlati oldaláról tekintve a dolgot, új rendszereket képviselő új államférfiakat csak ott lehet a régiek helyébe ültetni, ahol azok rendelkezésre állanak; és sajnos! Magyarország ez idő szerint ha ismer is az ellenzék soraiban kimagasló férfiakat, hiába keres keesegető irányelveket. Mint az utóbbi évtized alatt számtalanszor, kitűnt ez a mérsékelt ellenzék vezérének jelenlétében a minap megtartott, ugynevezett délmagyarországi mérsékelt ellenzéki pártgyűlésen is. Itt Apponyi gróf, a párt vezére, megint beszélt, megint kárhoztatta a deficitet és költségvetést s megint adós maradt a kibontakozásra vezető utak megjelölésével. Tehát megint csak negációt, csak tagadólagos hírokat érintett; megmondta: mi nincs szerinte jól, de adós maradt azzal, hogy ő mit javasol mindennek a helyébe.

Pedig az az orvos, aki csak konstatálja a nyavalyát, de orvosszert ellene nem preskribál, nem hogy bizalmat keltene maga iránt, hanem még kétségbejti a beteget.

Nem mi mondjuk, hanem a magyar és külföldi sajtónak pártonkívüli — tehát legilletékesebb — vezérhangjai mondják Apponyira, hogy a magyar közvélemény meghódítására neki az izgatás és szervezés nem elég; mert egy ellenzéki párt csak eszmének imponáló hatalmával és programjának meggyőző erejével diadalmasodhatik. A negáció politikája meddő és az országra nézve üdvtelen; ugy pedig, mint a gróf ur úzi, hogy szóban szabadelvű, tetteiben pedig kacérkodik a klerikális, agrárius és konzervatív irányzatok korahagyott tendenciáival, ugy alkalmazva nem lehet elég vonzó ereje a szabadelvű s demokratikus rétegekre; de kivált nem lehet elég biztató azt az általános meggyőződést fölébreszteni, hogy kormányra jutása Magyarország érdekében immár csakugyan szükséges. Sőt akik támogatják már most, csak azért teszik, mert a bizalmat naivul előlegezve, egészen más várnak a párttól a tettek mezején, mint amit vezére programjában elárul. Várják nevezetesen, mindegyik külön-külön, hogy mindenkire kacsintgató elvei khaoszából majd éppen az ő külön hitvallásához marad hűséges; várják egyrészt, hogy majd kevésbé lesz már egyszer agrárius, mint konzervatív, másrészt meg azt lesik, mikor áll tehát a zseni élére s mikor hagyja eszerben a pókhálós konzervatívokat. Így aztán az ő hívei csak az elhatározatlanok, a politikai spekulánsok, a kétes nézetűek és meg nem állapodottak táborában találhatók s amely nap ő maga tiszta színt vall, nyomban ott hagyja őt a családó kétharmadrész a faképenél.

Mint hogy pedig hazánkban a mérsékelt ellenzék letétele, jelenleg nincsen kormányra hivatott párt és mint főntebb kimutathatni véltük, ennek az esetleges térfoglalása sem bir gyakorlati jelentőséggel: nincsen más hátra — s ezt igazolni fogják a jövő választások — mint az ország kormányzására tovább is hivatott pártot támogatni ugyan, de ezen támogatást oly férfiak, oly követek közvetítésével gyakorolni, akik az ország általános érdekei mellett a helyi hangulat inspirációi iránt is fogékonyak.

Örömmel tapasztaljuk, hogy megyénkben egyik kerület a másik mellett tapogatózik oly férfiu után, aki ezen helyi hangulatnak a szabadelvű párt körén belül letéteményese lehessen.

Ezen örömben azonban némi fanyar aggályt vegyít kényszerű tapasztalása annak, hogy helyenkint némelyek fölléptetnek egy-egy oly jelöltet is, akiről itt a központban nem tudnak semmit, aki-

nek szöbáhozatala ellenkezik a már lassankint előkészített tervekkel, aki tehát a jelöltség elfogadásával vagy párthívek toborzásával éppen azt tehetné kétségessé, amit maga is előmozdítani akar, a szabadelvű párt győzedelmét.

Ne feledjük el, hogy nem a jelöltek, hanem a megválasztottak száma fog diadalt szerezni a szabadelvű párt eszmének s így minden eszeleket, bármily jóindulat sugalmazta is, ha nem tartja szem előtt állandóan ezt az elalkudhatlan végezt, hibás és elszámított.

Tudják ugyan itt bent, hogy ama fölléptéseket a legjobb szándék vezérli; de hát tudják meg ott kint is, a kerületekben, hogy a szabadelvű párt az oly életbevágó kérdésekben, mint a jelölés, csak a saját érdekében eszelekszik, ha döntő helyen alapos információkkal látta el magát s így előre védekezik azon, bizonyára nem kívánt eshetőség elől, hogy pártterejét ne ellenfelével szemben, hanem esetleg két jelölt között kelljen megosztania. Aztán meg a vaktában való jelölések az illető jelöltre nézve sem lehetnek valami hízelgők, ha netán beáll azon eset, hogy politikai eszélyességből vagy a possibiliásra tekintettel vissza kell majd lépnie s a pünkösdi király kétes dícsőségének utóizétől keseregnie.

A szabadelvű párt kandidációi legyenek komolyak, a helyi körök és befolyások hangulatát a választó kerület általános érdekeivel kombinálók, mindenekelőtt pedig óvatosak és tapintatosak, a központi vezérkar utasításait kikérik és felhasználók.

Hiszen sikeres hadjárat egységes vezetés nélkül nem képzelhető; vigyázzunk tehát annak hadvezéri tanácsaira, akit szerepe s összeköttetései erre kijelöltek. Ne gondoljuk, hogy kisebb dícsőség a hadvezér alatt, mint függetlenül szolgálni a haza szolgálat; hiszen annál nagyobb a jól betöltött szolgálat érdeme, minél kötetlenebbek voltak a föltételek, melyek között mozognunk lehetett.

Tehát illetékes helyen szerzett információ és az erők szűkszótelen szétforgácsolásának eshetőségétől tapintatos előértekezetek általi önbiztosítás legyen a kandidálásoknál jelszavunk.

Eddig sem volt másképp Bács-Bodrogh vármegyében; erős a hitünk, hogy ezután is hívek maradunk a régi jó hagyományhoz.

Grosschmid Gábor emlékiratai.

II.

(Történelmi tanulmányok: 1. Az utolsó Kray báró a szerbek között.
2. A szerb vajdaság keletkezése.)

Emlékiratok ezek 1848—49-ből. Sine ira et studio. Szerző az utolsó Kray bárót választja fő alakul, kinek sokat hányatosságához fűzi az önvédelmi harc déli eseményeit. Memoár irat a szó szoros értelmében „mely tanítva mulattat.”

Kray Nep. János br. egyike „a legjobb embereknél,” ki fiatal, szép feleségére kissé féltékeny is; talán nem ok nélkül. Maga nem igen sokat törődött a világgal, kizárólag „a galamboknak, lovaknak, s kutyáknak” élt. Részünkről hozzátesszük, mit egyik kortársától hallottunk, hogy szerette a vendégeket és a jó bort. „Idylli nyugalmában” megesezt, hogy vadászatra híván ismerőseit, olyant is lóra ültetett, ki sohasem lovagolt. Így esett meg a jó M y ügyvéddel is. Telivérü angol paripát adott alája, s ez megbokrosodván, szegény ügyvéd urat, ki a ló nyakába kapaszkodott, Topolyától Verbászig vitte. Azóta ügyvéd uram nem volt Topolyán.

„Így lett Topolya központja a vidék társadalmának, mindenki a legszívélyesebb vendégszeretben részesült.”

Szóval Kray br. igen gyenge történelmi alak. Grosschmid úr mindazonáltal elég szerencsésen tudta köréje csoportosítani az eseményeket, s az olvasónak eléggé hű képet adni az elmúlt időről; kiérzik mindazonáltal a laza viszony az események s a fő-alak közt.

A verbászi tábor, hol a báró is tartózkodott, megalakulván, Bechtold áruló fondorkodásai következtében mulató helyé vált. Knézy Antal al-

ispán, kinek legtöbb tulajdonsága, hogy tetőtől talpig becsületes, igen barátságos ember volt. „Marhasült és paprikás folyton füstölgött a mindig terített asztalon, hozzá bővőben a bor, mindenki ismerte a háziúr eszimaalakú literes nagy poharát, melyet a szép Evica szobaleány oly szívélyesen felszolgált.” — „Horváth Antal főispán lakása inkább az előkelőbb arisztokratikus világ légyottja volt. Kártya és kocka járta egész nap, mindenki Fortuna istennőnek hódolt, ott szorta Buckenthal báró erdélyi aranyait.” — Fájdalom e szavak teljesen igazak; ime úgy ostromolták eleinte Szent-Tamást!

Mikor Bechtold szándékosan kudarcot vallott az ostrommal, jóbarátjai visszautasították champagneros lakomáját, „borod vérről van keverve,” mondták. — Mészáros ügytelenségével mit sem ártott a szerbeknek, s apró harcolás között mult az idő. Utoljára 1849. tavasszal a bácskai magyar sereg jó része a felső haretérre vonult. Ezután kezdődik a szerbek aktív fellépése; az önvédelmi harc helyi faharcra vált. 1849. január 30-án Topolyát fátadták meg. A báró kastélyából nem menekült, mit megszenvedett. A szerbek a kastélyt kifosztották, s az író megjegyzi, hogy a szerbországiak itt derekasabban viselték magukat, mint bácskai rokonaik. Ezután Krayt kocsira ültették s Bajsára vitték. Davidovác szerb katonatiszt, ki jelentékeny részese a szerb felkelésnek, tényleg ritka jellem volt; összes pénzét a fogoly Kraynak adta, minden kötelezvény nélkül. Mord ellentéte néki Velimirov volt kereskedő, ki 2080 frtnyi kiesikart pénzüsszegebből nagylelkűen 5 frtot adott vissza útköltségül! Karlócára megérkezvén útközben meg ehelyt is elég fenyegetődzésnek voltak kitéve; de nem hiányzott a részvét sem, s Sztankovits János, a fő národni odbor titkára és dr. Nikolics orvos emberszeretettel türelmővé tették a báró s kíséretének helyzetét. Imét Titelen át Nagy-Becskerekre vitették a patriarhához, ki azonban nem volt ott. Végre valahára Temesvárra internáltattak, hol három hetet töltött Kray. Midőn 1849. május havában Temesvár ostrom alá került, valamennyien szabadon boesáttattak. Az ostrom hevében értek el Vécsey gróf, magyar tábornok főhadiszállására s evel vége szakadt szenvedésöknek, melybe botoran belejutottak. Visszatérve Topolyára kastélyát s a magtárakat stb. kifosztott állapotban találták, s sajnos, a magyarok a zavarosban épp úgy halásztak, mint a szerbek. A bárónak saját jobbágyai iszonyuan garázdálkodtak.

Grosschmid Gábor, félre téve minden pártoságot, bátran bevallja, hogy nagyon sok helyt a magyarok is üldöztek, baltak a szerbek rovására. A régi írők ezt tagadták; de utjabban Vasváry Pál, Iványi s többek bizonyosságul léptek elő. Részünkről csak a jankováci és mélykúti lakosok lázadását a kaputos urak ellen, s a szegedi nép garázdálkodásait; a kecskeméti nemzetőrök barbár fellépését említem.

Szabadkán csak úgy akasztottak magyarokat is, mint szerbeket. Zomborban a visszamaradt proletárság, mint utóbb kint, teljes erejéből lopott, rabolt; magyar, bunyevác, szerb egyaránt. Kray báró vagyona is ily módon kapott lábat. Egyik angol ménlovát, ha nem esalódom, a Kúnságban találták meg, melyet a szabadkai kormány biztos 300 frt válttság után adatott vissza jogos tulajdonosának.

Kray 1852-ben halt meg. „Élte nem folyt le királyának tanácsadói közt, nem halt meg a dícsőség mezején, egyszerű és igénytelen volt egész földi élete,” — mondja Grosschmid.

A memoár sok új adatot közöl. A főalak történelmi hátere értékkel bir; különösen a helyi s megyei viszonyokra, azok intéző férfaira vet világot. Művében „azon idők igaz jellemét híven visszatükörözní” látjuk.

A szerb vajdaság keletkezése érdekes adalék. A „császárhoz” intézett kérvények mutatják a nem szerb ajkuak ellenszenvét a vajdaság iránt. Grosschmidnak Schwarzenbergnél tett audienciáját már a „Budapesti Hirlap”-ban olvastuk. Érdekes és teljesen új közlemény az ellen-kérvény, Nikolics és Piukovics rendeletei. Nem tudom

szerző szándékozik-e a vajdaság keletkezéséről behatóbban írni, ha igen, úgy figyelmeztetem a szerb irodalom idevágó nagyszámú termékeire.

Grosschmid ur bizonyára még több dolgozattal fogja gazdagítani bácskai irodalmunkat. Hamis és ferde kritikára ne hallgasson; a „Századok” sorait idézem: „Grosschmid Gábor iratai ügyesen, elevenen vannak kidolgozva, jól olvastatják magukat és mindenik külön egy kis körkép, melyek igen jól jellemzik amaz idöket.”

Ismétlem Grosschmid iratai Bácska önvédelmi harc viszonyaira nézve kútforrásul szolgálhatnak.

Thim József.

Hírek.

Nagylelkű alapítvány. Fejér Gyula apát-plébános ur, 1000 (egyezer) forintot adott át dr. Margalits Ede főgymnasiumi igazgatónak azzal, hogy jövődelmi később közzétett alapító-levelé szerint célokra fordíttassanak. A nemes eseményt minden magasztalással és elismeréssel szelben dicséri önmagát.

Programbeszéd. Mórész Pál, Ujvidék város ujonnan választott képviselője — mint lapunk múlt számában röviden már jeleztük — múlt vasárnap nagyszámú hallgatóság előtt tartotta programbeszédét, melyben felsorolta a Tisza kormányzása alatt történeteket, bizonyítva, hogy a kormányelnök azon ígéretének, melyet a miniszteriumba való lépése alkalmával tett, törvényhozási és adminisztratív szempontból eleget tett. — Ami a nemzetiségeket idebent illeti, — végezte beszédét — ha nem engedjük magukat a magyar állameszmével ellentétben álló és a nép valódi érdekeit félreismerő töredékek vezettetni, bennünk jó testvért, s szabadságszerető barátot fognak találni, kik minden alkalmat meg fognak ragadni arra, hogy Ujvidék városát helyzetéhez megfelelő jölet, a műveltség lehető legmagasabb fokára emelve, azt mondassuk, hogy Ujvidék városa folytonosan fejlődjék és éljen.

Nyilvános köszönet. Azon gondosságnál fogva, mellyel az ifjúság egészségi állapotának megóvása az igazgatóság kötelességét képezi, a tanintézet nevében nyilvánosan fejezem ki köszönetemet dr. Wolf Kálmán városi főorvos urnak, aki a múlt hét folytatáiban a trachoma tekintetében az ifjúságot osztályonként megvizsgálva szíveskedett. Kelt Zomborban 1887. február hó 3-án. Dr. Margalits Ede, gymnasiumi igazgató.

Jegyző választás. A f. év február hó 1-én Karavukova községében megtartott választás alkalmával Rumbach Mihály hódásági aljegyző, egyhangulag jegyzőnek választották.

Halálozás. Ismét egy érdemes férfiú dől ki az élők sorából Zsulyevits Demjén zombori kir. tszéki bíró személyében. A boldogult tipikus megjelenítése volt a bunyevác származású, testestől-lelkestől magyar érzelmű hazafinak, sőt nemesak szöbén és szívben, hanem még ruházatban is sirjáig hű maradt a magyar külsőséghez. Mint a zombori népkör alapító tagja sokat buzdított a bunyevácok s általában a közép művelődésének fokozásán; egyletekben és testületekben folyton a néppel tartott, sőt azt annyira szerette, hogy néha megszólásnak se átalotta magát kitenni a demokratikus elvekért. A társaságban hajlott kora dacára is mindig derült kedélyt, közlékeny ösztönzést mutatott s kivált világtörténeti kérdésekben szabatos korismerettel, a viszonyok és emberek éles jellemzésével vonta magára a figyelmet. Zombor városának régi képviselője s kivált az egyházzvédnökségnek buzgó tagja volt. Kartársai, a kir. törvényszéki hivatalnokok, valamint az ügyvédek, a m. k. honvédtisztikar stb. testületileg vettek részt temetésén. — A család által kiadott gyászjelentés így hangzik: Alulírottak fájdalomtól megtört szívvel jelentik Zsulyevits Demjén kir. törvényszéki bírónak és Zombor szab. kir. város bizottsági tagjának folyó évi február hó 1-én d. e. 10 órakor, életének 66-ik évében, rövid szenvedés után történt gyászos elhunytát. A boldogultnak hült tetemei e hó 2-án, szerdán, délután 3 óra-kor fognak a szent Rókusról címzett sírkertben örök nyugalomra térni. Az engesztelő szent mise-áldozat pedig e hó 3-án, esütörtökön, reggeli 9 órakor fog a róm. kath. egyházbán az Urnak bemutatni. Zombor, 1887. február hó 1-én. Aldás és béke lebegjen a feledhetlen férj s a gondos családapa porai felett! Zsulyevitsné Pez Anna özvegye, Mari, Mór, Ernő, János, Rózsza gyermekei. Szilágyi Károly veje. — A zombori kir. törvényszék a következő gyászjelentést adta ki: A zombori kir. törvényszék, járásbíró és ügyészség tagjai bánatos szívvel tudatják szeretett pályatársuk Zsulyevits Demjén zombori kir. törvényszéki bírónak f. évi február hó 1-én történt gyászos elhunytát. Elt 65 — a közszolgálatban töltött 20 évet. Zomborban 1887. évi február hó 1-én. Béke poraira!

Himlő városunkban. Angyal Nándor megyei árvászéki írnoknak 4 éves fia kedden este himlőben meghalt. A ragály átterjedt az egész családra, s alig temették el az első áldozatot, már a másik is kiterítve feküdt, amennyiben 14 éves bátyja szintén himlőbe esvén, tegnap reggel kisenvedett. A családban még három fekszik himlőben. A városi főorvos a legszigorubb intézkedéseket tette meg, hogy a ragály tovább ne terjedjen.

Az „Olvasókör” vasárnapi vál. ülésén kisorsoltattak és kiíztettek Hettesheimer Henrik, Szemző Gyula, Széchenyi József, dr. Spitzer Mór tagok részvényei.

Topolyán a Kaszinó február 12-én a tűzoltók javára bált rendez.

Az ujonnan alakult zombori ág. hitv. evang. hitközség első isteni tisztelőt magyar nyelven vasárnap e hó 6-án d. e. 10 órakor fogja a városháza kistermében megtartani.

Meghívó. A mélykúti polgári olvasóegylet saját könyvtára javára f. évi február hó 5-én sorsjátékkal egybekötött tánevigalmat rendez. Beléptíj 40 kr. Kezdeté 7 órakor. Felülvezetésekközönnettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. Sorsjegyek az egyleti pénztárnoknál kaphatók. A rendezőség.

A zombori kereskedelmi- és iparos ifjúság tánevigalma f. hó 5-én a „zombori polgári kaszinó” helyiségében fog megtartatni.

Degré Alajos, országos nevű írónk, Budapesten a napokban egy fölvilágos alkalmával így emlékszik meg megvénk egyik volt jeleséről:

„Zákó István alezredes, a bácsmegyei gyűlésterem díszes, legkésebb szónoka s az ellenzék lelke. A közügyek terén aratott babérait, vezérszerepét s minden di-esőségét odahagyva elmene honvédek. Sógora Sztrati-mirovics György meg a fölkelő szerbeknél vezérkedett. Egy ütközet alkalmával a sógorok egymás ellenében szemközt harcoltak.

Az öreg Zákó roppant izgatottan kapkodott fejéhez s felkiáltott:

— Azt sem tudom mit kívánjak, hogy a magyarok győzzenek, vagy a szerbek? ha a magyarok győznek, vömet akasztják fel; ha a szerbek, úgy fiamat végzik ki. Legjobb volna, ha kibékülnének s aztán egyesült erővel támadnák az igazi ellenséget. Mit mondasz ehhez az állapothoz? Kérdé Péter fiától.

— Azt, felelt Péter, hogy még ma én is megyek a honvédekhez.

— Micsoda?

— Megyek még ma a honvédekhez, erősítette Péter.

— Azt ugyan jól teszed, ha jobban látnék, aztán meg a lábaim is elbírnának, meg volna kire bízni a gazdaságot, hát magam is elhúgnék. Majd megtanítanám azt a bazaarul Györgyöt.

— Elég lesz ahhoz Pista meg én.

— Jó, jó! csak vigyázzatok, hogy akasztófára ne kerüljön, mert azt szegyenleném.

— Pedig megérdemelné.

— Híj fiam! ha mind oda kerülne, aki megérdemli, erdő pusztítás lenne a vége.

Zákó István egy ütközett alkalmakor parancsot kapott rohammal bevenni a balra levő magaslatot. Megindult, de rövid menet után zászlójával a legnagyobb rendben „állj-t” esmált, jelentést küldve, hogy lehetetlen a parancsot végrehajtani, mert keresztütbé jönnek.

Görgy odalovagolt, s metsző hangon mondá:

— Zákó! hát örökre akar élni?

Zákó elszégyelve magát, mérgesen kiáltotta:

— Utánam s a leghősiesebb rohammal a magaslatot elfoglalta.

Ez volt katonai pályájának forduló sarkköve. E naptól fogva sokszor kiténtette magát s nem csak személyes bátorságának számtalanszor adta jelét, de hadászati tanulmányainak szerencsés alkalmazásával eredményes műveleteket is tön.

Zákó István Görgy kedvencévé vált.

Érdekes határozatot hozott a vármegye mostanában a volt bajai uradalomhoz tartozott Felső-Szt-Iván községében régóta vita tárgyát képező patronatusi kérdésre nézve. Minthogy nálunk sok ily patronatus gyakorló község van, érdekesnek találjuk a határozatot és annak elvi magaslalon levő indoklását, amint azt az új főügyész összeállította, köztudomásra hozni. Felső-Szent-Iván községében az egyházzvédnökségi terhek és kötelességek viselésére és teljesítésére, birtokaránylagosan és végrehajtás terhe mellett kötelezettek: a felső-szentiváni uradalomhoz tartozott ingatlanoknak mindenkor tulajdonosai, illetve azon birtokosok, kik az elől hivatkozott községi előjárás által kiállított kimutatásnak mint a felső-szentiváni uradalomtól megvett ingatlanok végői, illetve azok teltleges birtokosai és tulajdonosai vannak megjelölve, esetleg azok jogutódai és pedig az említett község előjárású kimutatás szerint 2704²⁸⁸/₁₁₀₀ hold, egy a felső-szentiván községben 282. számú birtokivben jegyzett 370 ö. i. és a 102. számú birtokivben jegyzett 32 ö. i. számú házak, illetve ingatlanok erejéig. — Indokok: Mert az egyházzvédnökség mint közjogi intézmény, mindenkor az illető ingatlan tulajdonosát illetik és terhelik; ugyanazért az egyházzvédnökség nem tekinthetik személyi jognak, hanem dologi jognak, mely a dologgal együtt az új tulajdonosra mindenkor szintén átszármazik, az előző tulajdonos az utóbbi tulajdonost attól sem meg nem foszthatja, sem azt az egyházzvédnökséggel járó terhek és kötelességek teljesítésétől fel nem mertheti, arról mint személyi jogviszonyról nem rendelkezhetik. Ekként értelmezi a különben is elfogadott törvényes felfogást Ó eszásári és apostoli királyi Felsőlegének 1864. évi aug. hó 14-én 15104. szám alatt kibocsájtott legmagasabb rendelete is, midőn határozottan és félremagyarázhatatlanul kijelenté, hogy: „a kegyuri kötelességek magával az ingatlan birtokkal válhatatlanul és elválaszthatatlanul, hogy annak hatálya a birtoklási és telekkönyvi állapotban történt változások által nem érintvéen, minden új tulajdonosra a jószággal együtt átszármazik”, és ekként magyarázta és alkalmazta azt minden esetben a legfőbb bírósági gyakorlat is; valamint ekként hozta határozatát ezen a Felső-Szent-Iván községében gyakorlandó jogok és kötelességek viselés tárgyában 1865. évi június hó 1-én 5221. szám alatt e megye kormányzata is, midőn a nagyméltósága m. kir. Helytartótanács 1864. évi 84702. számú intézvénye folytán Felső-Szent-Iván községére nézve az egyházzvédnökségi jogok gyakorlásának s a kötelességek miként leendő teljesítésének módját az illető új birtokosok és község m. ghallgatásával hatóságilag akként szabályozta, hogy az egyházzvédnökségi kötelességet a volt uradalmi birtok végői tartoznak viselni; mely határozatot a nagyméltóság m. kir. helytartótanács csak annyiban oldott fel 1866. évi 24863. számú rendeletével, amennyiben meghagyta, hogy a megye kormányzata tekintettel arra, hogy több a bajai uradalomhoz tartozott községekről illetve községekben gyakorlandó egyházzvédnökségi jogok és kötelességekről lévén szó, mely községekben különböző és sajátlagos viszonyok igényelnek tekintetbevételt az ügy rendezésénél, az egyházzvédnökségi terhek megállapításával egyuttal az arányt is állapítsa meg, mely arányban mindegyik községben az illető egyes uradalmi földbirtokosok a terhekhez járulni tartoznak, — mert miként a kérdéses uradalmi birtok az egyházzvédnökségi jogokkal és terhekkal szálltak át adás-vevési útján gróf Viczy birtokából gróf Zichy Ferarius Bódog tulajdonába; akként szállott át Felső-Szent-Iván községében a kegyuri terhek viselésének kötelessége Felső-Szent-Iván községéhez tartozó uradalmi birtokkal azon birtok új vevőire illetve jelenlegi tulajdonosaira is, és miként gróf Zichy Ferrarius Bódog a kalocsai bíbornokérsekhez intézett nyilatkozatából kiviláglik, ő úgy adta el Felső-Szent-Iván köz-

ségi birtokát, mint azt gróf Viczytól vette, s hogy a gróf Viczyval kötött adás-vevési szerződésben a kegyuri jogok és kötelességekről említés nem történt, miután azon jogokat és kötelességeket a birtok jogi természetében lenni tudták, úgy feleslegesnek találtott annak külön felemlítése a közte és az új vevők közötti szerződésben is, miért is a jelenlegi tulajdonos ezen körülményre alapított kifogása, hogy t. i. ők a birtokot telmermentesen vették, hogy az egyházzvédnökséggel járó terhek telekkönyvileg az illető birtoknál kiténtetve nem voltak és mincsenek, hogy őket tehát ezen teher mint jóhiszemű vevőket és telekkönyvi tulajdonosokat a telekkönyvi törvény értelmében sem kötelezheti, itt figyelembe nem vehető; mert a kegyuri kötelesség nem bír a szolgálat természetével, mert nem valaminek fűrésében, hanem eselekekben áll, mint ilyen telekkönyvileg éppen a telekkönyvi törvény értelmében ki nem tüntethető, amint hogy annak kétségtelen és jogérvényes fennállásához a telekkönyvben való kiténtetés éppen a legfőbb bírósági enunciaciók szerint nem is szükséges, a telekkönyvi törvény szabályai szerint pedig nem is eszközölhető. A patronatusi kötelesség teljesítése alól azon körülmény, hogy az illető uradalmi birtoknak, melyben a patronatusi kötelességek gyökereznek, tulajdonosa nem a katolikus vallás híve, azon ingatlan tulajdonosát, mint olyant fel nem mentheti; elfogadhatlan az illető jelenlegi tulajdonosok azon okoskodása, hogy miután birtokuk a birtokrendezés folytán jutott gróf Zichy Ferrarius Bódogra mint volt földesurra, a közlegelő többi része pedig a volt Felső-Szent-Iván községi jobbágyoknak esett, tehát azokat is terhelje a kegyuri kötelesség; minthogy azonban a közlegelőből csak azon rész tekinthetett a patronatus tulajdonának, mely éppen a birtokrendezés folytán neki külön kihatással, azon ingatlanok, melyek ugyancsak a birtokrendezés folytán a közlegelőből a volt jobbágyoknak estek, olyanoknak, melyekben szintén patronatusi jogok és kötelességek gyökereznek, már a természetükkel fogva és a fentebb hivatkozottak szelleméből és világos értelméből folyólag nem tekinthetnek; valamint nem terhelhetnek a kir. kisebb használati jognak ez idő szerinti tulajdonosai sem az egyházzvédnökségi kötelességek viselésével, mert hivatkozott udvari rendelet a patronatusi jogokat és kötelességeket világosan és félremagyarázhatatlanul az ingatlan birtokhoz kötve, azokat egyéb dolgokra kiterjeszteni nem lehet.

Vettük a következő gyászjelentést: Elszomorodott szívvel jelenté, miszerint Grósch Tibor életének két éves korában 15 napi betegség után 1887. évi január hó 31-én 5¹/₂ órakor reggel örök nyugalomra szenderült. A boldogult hült tetemei f. évi február hó 1-én délelőtt 11 órakor a családi sírboltba fognak örök nyugalomra térni. Kovilon, 1887. évi február hó 1-én. Béke poraira! Grósch Vilmos, a kesegő apa.

A zombori r. k. iskolaszék esütörtöki ülésén Gottlieb Márton és Thurszky Jenő tagok bejelentették lemondásukat. Tudomásul vétetett azzal, hogy az egyházzvédnökség további szabályszerű eljárás végett a lemondásokról értesítettni fog. Ugyanezen ülésre a népiszkolai tanítók panaszt nyújtottak be amiatt, hogy fizetésüket késedelmesen s rendetlenül kapják, holott fizetőségük, hogy szerény fizetésükre utalva élnek s ha ahhoz idejében nem juthatnak, az uszorások körmei fenyegetik őket. Annál sérelmesebb ezen rendtelenség, mert a város minden ura és szolgálja idejében megkapta illetékeit, csak a szegény tanítók nem. Jól jegyezte meg egyik befolyásos férfiú, hogy kívánatos volna újból behozni a Piukovits főispáni helytartó kifizetési módszerét. Ó ugyan hasonló panaszok alkalmából megcíváltán az akkori polgármestert, így szólott hozzá: „Ezentul a kifizetések a legkisebb összegnél és pedig a legutolsó szolgánál kezdendők s a legnagyobb fizetésnél végzendők; és ha megtudom, hogy egy tisztviselő vagy tanácsos pénzt vesz föl előbb, semhogy az utánavalók kielégítettek, úgy az illető, mint polgármester ur tekintse magát felfüggesztettnek.” — Attól kezdve sohasem fordult többé elő pénzhány vagy fizetési zavar. Igaz, hogy egy kicsit önkényes volt az intézkedés, de rendet teremtett. Jó lenne legalább e kifizetési elvet újból praksziszba venni. Egy iskolaszéki tag.

Hirdetmény. E megye törvényhatósági bizottságának előterjesztésére a nagyméltóság m. kir. belügyminiszter ur f. évi január hó 17-én 2570. szám alatt kelt k. intézvényével a vármegyénk területén garázdálkodó rablók kézrekerítésére és pedig: Tyosizts Lázárra ötszáz (500), Homokócezi Jánosra háromszáz (300) frt jutalomdíjat tűzött ki. Nevezetteknek személyleírása a következő: Tyosizts Lázár alias Ukisevits Dusan 31 éves, 170 cmtr magas, erős testalkatú, arca hosszú; arcszíne barna, egészséges; haja barna; homloka magas; szemöldöke fekete; szeme sárga; orra rendes; fogai épek; bajusza gesztenyeszínű s vékony; álla kerek. Különös ismertető jelei: a jobb szentől a homlokán bal irányban hosszú sebhely, volt potaszakála, továbbá a nyak bal felén a felső részen, egy a comb felső izomjában lösebek, balkezze lösebekből béna; szállóhelye: Ó-Sztapár; anyanyelve: szerb; ruházata póriás. — Homokócezi János 40 éves, 176 centiméter magas, erős testalkatú; arca: hosszús; arcszíne: barna; haja: gesztenyeszínű; homloka: rendes; szemöldöke: barna; szeme: sárga; orra: rendes; bajusza: szöke; szája: rendes; fogai épek; szakála: beretvált; álla: gömbölyű. Különös ismertető jelei: bal kezén a mutató és nagy ujjá csonka; illetőségi helye: Csonoplya; valása: róm. kath.; anyanyelve: magyar; nyelvismerete: szerb; foglalkozása: napszámos; családi állapota: nős, két gyermek atyja; ruházata szürke póriás. Kelt Zomborban, 1887. évi január 28-án. Schmausz Endre s. k., alispán.

Szabásznati tanfolyam megnyitását újságoltuk a multkor; mint mai hirdetésünkől látható, az legközelebb csakugyan megnyílik Deutschné asszony műtermében.

Cservenkáról félig-meddig panaszos hangon kérdezik, mik a kazánvizgálati taksák? Miután a kérdés sokakat érdekelhet, tudatjuk az illetőkkel, hogy az adóhivatalban fizetendő 15 frt 75 kr az állampénztárt illeti, és arra való, hogy az évenkénti ingyenes szemle alkalmából felmértől mérnöki napi- és utazási díjakat fedezze. Az eljáró mérnöknek a mult év végéig egy próba után 5 frt jár; újévtől kezdve pedig az ő kezeibe nem fizet a kazánvizgálató semmit, hanem a közigazgatási bizottság hajtja be a felmértől költségeket aszerint, amint egy vagy több kazán vizgálatot meg.

AZ ADA-MOHOLVI EGYESÜLT TAKARÉKPÉNZTÁR.

TARTOZIK.

MÉRLEG-SZÁMLA 1886. DECEMBER 31-ÉN.

KÖVETEL.

VAGYON		Oszt. é. forint	kr.	TEHER		Oszt. é. forint	kr.
5	Készpénz	7952	24	1	Részvénytőke	50000	
3	Váltók	343953	24	2	Tartalék-tőke	32207	07
4	Kötvények	44994	83	7	Betétek könyvekre	200045	19
4	Jelzálogos kötvények	71102	96	7	Tökésített kamatok	6023	25
6	Előleg kölcsönök	2005	—	15, 16	Folyó számlabeli betétek	14205	34
8, 16	Folyószámlabeli követelések	1595	19	17	Visszszámítás	156061	41
23, 37	Illeték és bélyeg előlegek	84	73	18	Osztalék	88	15
24	Butorzat 10% leírás után	586	35	19	Betét-kamat-adó	665	10
25	Értékpapírok	90	—	20	Lakbér	50	—
26	Ingatlan	220	—	21	Bélyegilletékek	9	80
					Nyeremény.		
					Tartaléktőkére 16% ésr. át.	2140	20
					Választmány 6%	792	07
					Felügy. bizotts. 2%	264	02
					Adományokra	32	94
					1000 db részv. ut. á 10 ft.	10000	—
						13229	23
						472584	54

Adán, 1887. január 30-án.

Fischer Lipót s. k., **Goitein Lipót** s. k., **Fischer Dávid** s. k., **Dwelly Róbert** s. k.,
pénztárnok, v. igazgató, s. könyvelő, könyvelő.

Ezen mérleg-számla a kereskedelmi törvény 195. §-a értelmében átvizsgáltván, azt minden tételében helyesnek találtuk.

Adán, 1887. január 30-án.

A felügyelő bizottság:

Szobonya Bertalan s. k., **Wolf József** s. k., **Adler Zsigmond** s. k.,
elnök.

A felügyelő bizottság jelentése.

Tisztelt közgyűlés!

A kereskedelmi törvény 195. §-hoz képest van szerencsénk következő jelentésünket beterjeszteni:

Alőírottak a lefolyt 1886. évi üzletében a takarékpénztári ügykezelést szakadatlanul ellenőrizték, amennyiben egy a pénztárt, valamint a váltótárcát és kötvényeket havonként megvizsgáltuk és az ellenőrzést leltározások által is gyakoroltuk, mely alkalommal az ügyviteli helyességről s a könyvelés pontosságáról magunknak mindannyiszor megnyugtató tudomást szereztünk.

Jelen alkalommal vizsgálat alá vettük az 1886. évi zárszámadást és azt a felvett váltótárcát és kötvényeket, valamint az üzleti főkönyvekkel mindenben megegyezőnek találtuk.

Az igazgatóság által előterjesztett s az üzleti nyereség felosztására vonatkozó javaslatot mint a mi alapszabályainkkal megegyező, elfogadásra ajánljuk, egyszersmind a felmentvényt, úgy az igazgatóságnak, mint a felügyelő bizottságnak megadni tisztelettel kérjük.

Adán, 1887. január hó 30-án.

A felügyelő bizottság:

Szobonya Bertalan biz. jegyzője, **Wolf József** elnök, **Adler Zsigmond** biz. tag.

Pályázat.

Topolya mezőváros képviselőtestületének 1886. évi augusztus hó 8-án 14. sz. a. kelt s a megyei törvényhatóságnak 622. közzg. ex 1886. szám alatti felhatalmazása folytán a nagyságos alispán úr által 24.976. ex 1886. sz. a. jóváhagyott határozatához képest a felállítandó ipariskola ellátására rendszeresített tanítói állás betöltésére ezennel pályázat hirdettetik.

A községi képviselőtestület által megválasztandó tanító tartozik a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak 1884. évi július hó 23-án 27.496. sz. a. kelt rendeletében meghatározott tantárgyakat hetenkint a munkanapok esti óráiban, két napon át négy órában, azonkívül vasárnaponként a nappali órákban a rajztanítást három órában, egyedül magyar nyelven tanítani.

Az ipariskola ellátásáért megállapított évi fizetés tesz 300 frt. lakbér címén 50 frt.

Összesen 350 frt.
Ezen felül a község által legközelebb felállítandó magyar nyelvű első osztályú vegyes elemi iskola ellátásáért még külön 150 frt.

Összesen tehát 500 frt.
A megválasztandó tanító köteles lesz a felállítandó szándékolt vegyes elemi iskolában a meghatározott fizetésért a tanítást feltétlenül elvállalni.

Pályázni kívánók felhívattak, hogy tanítói oklevéllel és netán eddigi működésüket igazoló egyéb okmányokkal, a rajztanításban jártasságuk megítélhetése szempontjából pedig sajátkezűleg rajzolt mutatvány-mintákkal felszerelt folyamódványukat Topolya mezőváros előjáróságára címezve **f. é. március hó 15-ig** benyújtani iparkodjanak, mert később beérkező kérvények figyelembe vételü nem fognak.

A választás **1887. évi március hó 24-én** reggeli 9 órakor fog a városháza nagyteremben a községi képviselőtestület által megejteni.

Topolyán, 1887. évi január hó 20-án.
Radimetzky Ferenc jegyző, **Lőrincz József** bír.

Egy jó házból való és eddigi működéséről jó bizonyítványokkal rendelkező fiatal kereskedő-ségéd, — ki a kézműáru szakban jártas és a magyar, német és szerb nyelveket bírja — azonnal alkalmazást nyerhet üzletemben.

Ajánlatok a bizonyítványokkal felszerelve alulírottához intézendők.

Schumacher Jakab,
Hódságh (Bácsmegeye).

3-1

Zombori Takarékpénztár.

Hirdetmény.

A Zombori Takarékpénztár bérházában

egy kétajtós bolt mellekszobával,
és az első emeleten

egy négy szoba, konyha és előszobából
álló lakás,

1887. MÁJUS 1-TŐL

bérbe adandó.

Bővebb értesítést ad az alóljegyzett igazgatóság.

Zombor, 1887. január 26-án.

A Zombori Takarékpénztár
igazgatósága.

3-3

Versenyárgyalási hirdetmény.

Ó-Kanizsa községében **f. évi február hó 23-án** délután 3 órakor kezdetét vevő nyilvános versenyárgyalás a nevezett község „főterének” és zsidótemplom-utájának trachyt-kövel kiburkolása fog biztosítani.

Az ide vonatkozó írásbeli zárt ajánlatok legkésőbb f. é. február hó 22-ik napjának déli 12 órájáig vagy a tekintetes főszolgabírói hivatalhoz Zentán, vagy Ó-Kanizsa község első bírójának kezéhez nyújthatók be.

Óvadék 600 frt. mely összeg akár készpénz, akár árfolyam szerint számítható magyar állampapírokból állhat.

A kövezési munkálatok kikiáltási ára 10,559 frt 18 krajcér.

Terv, építési leírás, költségvetés és versenyárgyalási feltételek Ó-Kanizsa községében a közigazgatási jegyző irodájában a szokott hivatalos órák alatt bármikor betekintheők.

Ó-Kanizsa, 1887. évi január hó 28-án.

Mihály Sándor jegyző, **Szilágyi György** k. bír.

Zombor, 1887. Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomdájából.

Nőszabászat és varrási tanfolyam.

Van szerencsém a t. közönség tudomására hozni, hogy **folyó hó 15-től kezdve**, helyben, saját lakásomon, **hat hétre terjedő**

nőszabászat és varrási tanfolyamot

nyitok.

Legfőbb törekvésem oda fog irányulni, hogy tanítványaim szép izlést, könnyed varrást, ügyes és elegáns szabást sajátítsanak el.

Mint hogy egyéb elfoglaltságom miatt csak mérsékelt számú tanítványokat vagyok hajlandó elfogadni, kérem a t. szülőket, hogy leányaikat a tanfolyamra minél előbb előjegyeztesse szíveskedjenek.

Magamat a t. közönség becses jóindulatába ajánlva, tisztelettel

Deutsch Adolfné.

2-1

317. szám.
kig. 1887.

Pályázat.

Bács-Bodrogh vármegye kulai szolgabírói járáshoz tartozó Keresztúr községében nyújtandó és illetve lemondás folytán üresedésbe jött jegyzői állásra ezennel pályázat nyitattik s a választás határidejéül **1887. évi február hó 17-ik napjának délelőtti 10 órája** Keresztúr községéhez kitézetik; miről pályázni szándékozók oly felhívással értesítettek, hogy az 1883-ik évi I. t. e. 6-ik §-ában előírt okmányokkal, ugyszintén a hivatalos magyar nyelven felül valamely a megyében divó szláv nyelv tudását is tanúsító törvényhatósági bizonylattal felszerelt kérvényeket nálam február hó 16-ik napjának délutáni 5 órájáig bezárólag nyújtsák be.

A jegyzői javadalmazás a következő:
1. 400 forint készpénzfizetés.
2. Szabad lakás.
3. 45 pozsonyi mérő tiszta buza.
4. 6 öl kemény tűzifa.
5. ¼ telek föld haszonélvezete, melytől az adót a jegyző fizeti.

Kulán, 1887. évi január hó 22-én.

3-3

Schick Mátyás,
főszolgabíró.

RAAB KÁROLY

HANGSZERKÉSZÍTŐ

ZRNYI-UTCA 188. SZÁM. ZOMBORBAN JAKOBOSICS MIHÁLY HÁZÁBAN.

Ajánlja dúsán berendezett raktárát, ú. m.

vonó-, fúvó-, érc- és ütő-hangszereket,

továbbá

erdei vadászkürtöket, rendőri s csendőri jelszipokat,

valamint

elsőrendű római és olasz húrokat

nagyban és kicsinyben.

Továbbá raktáron tart mindennemű

harmonikákat,

Jól kijátszott **mesterhegedűk** 20—100 frt-ig kaphatók; azonkívül régi hangszerek újakért becsérélteknek.

Mind e szakba vágó javítások jutányosan ár mellett eszközöltetnek.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesítetnek. 3-3

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh vármegyébe kebeleztet zentai szolgabírói járáshoz tartozó közel tízezer lelket számláló Ada nagyközségben az egyik község orvosi állás elhalálózása folytán üresedésbe jövének, annak betöltése céljából az 1886. évi XXII. t. e. 82. §-ához képest és a községi képviselő testület által folyó évi január hó 17-én hozott 25. számú határozata alapján, ezennel pályázat nyitattik.

Felhívattak emélfogva mindazok, kik ezen állást elayerni óhajtnák, miszerint az 1883. évi I. t. e. 9. §. és illetve az 1876. évi XIV. t. e. 43. §-ában megkivánt képzettségi igazolványokkal felszerelt kérvényeiket **folyó évi február hó 22-ig** alőírott főszolgabíróhoz nyújtsák be.

A megválasztandó és az ez idő szerint működő községi orvossal egyenrangú orvos évi fizetése o. é. 800 frt, szóval nyolcszáz forint, mely előleges havi részletekben fizetetik ki a község pénztárából.

Betegeknél látogatás a község belterületén rendelvény kiállítással együtt 30 krban, szállásokon 1 frtban, halotti szemle 20 krban van megállapítva.

A hivatalos és községi teendőket az illető orvosok közt azok a községi előjáróság meghallgatásával alulírt főszolgabíró állapítja meg.
Zentán, 1887. évi január hó 22-én.

3-2

Matkovits Lajos
főszolgabíró.